

Suomen Rehtorit ry
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
www.surefire.fi

Asia: Kirjallinen lausuntopyyntö sivistysvaliokunnalta

Viite: HE 54/2022 vp

Suomen Rehtorit ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Suomen Rehtorit ry pitää hyvänä, että lainsäädäntöä ja sen toimivuutta tarkastellaan epäkohtien korjaamiseksi.

OPPIVELVOLLISUUSLAKI

2 § Oppivelvollisuuden alkaminen ja päättyminen

Esityksessä oppivelvollisuuslain 2 §:ssä soveltamisalaa rajattaisiin siten, että Suomessa opiskelutarkoituksessa oleskelevat henkilöt eivät tulisi laajennetun oppivelvollisuuden piiriin, vaikka heillä olisi kotikunta. Esitys on kannatettava, jotta opiskelun vapaaehtoisuus säilyy.

5§ Oppivelvollisuuden suorittaminen eräissä tilanteissa

Perusopetuslain mukaan oppivelvollinen lapsi osallistuu perusopetuslaissa tarkoitettuun perusopetukseen sinä kalenterivuonna päättyvän lukuvuoden loppuun asti, jonka aikana hän täyttää 17 vuotta. Tämän ajankohdan jälkeisen oppivelvollisuuden suorittamisesta säädetään oppivelvollisuuslaissa: perusopetusta voi suorittaa osallistumalla aikuisten perusopetukseen tai muuhun oppivelvollisuuslain 4 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen.

Oppivelvollisuuslain 5 §:n 3 momentti on nykyisellään ollut yksiselitteinen. Vaikka laki on tullut voimaan vastikään 1.8.2021, on sitä ehditty soveltaa henkilöihin, joiden oppivelvollisuus ei ole päättynyt ennen 1.1.2021. Laki on vahvistanut oppilaan oman vastuun näkökulmasta perusopetuksen suorittamista. Lasten perusopetuksessa on ollut oppilaita, jotka ovat kysyneet suoriutumaan nopeammin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisista tavoitteista ja oppilaan velvollisuuksista. Oppimisen tukea ja ohjausta on vahvistettu oppivelvollisuuden laajentamisen mukaisesti. Yhteishaku perusasteen jälkeisiin toisen asteen opintoihin on voitu pääosin voitu toteuttaa suunnitellusti.

Voimassa olevaa oppivelvollisuuslain 5 §:ää esitetään muutettavan siten, että 17 vuotta täyttäneet oppivelvolliset voisivat suorittaa oppivelvollisuutta myös lasten perusopetuksessa. Pääsääntönä tulee edelleen olla siirtyminen aikuisten perusopetukseen tai nivelvaiheen/tutkintotavoitteiseen koulutukseen, mikä tulee nyt ilmi perusteluista. Kannatettavaa on kuitenkin tarkastella asiaa harkinnanvaraisesti erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden osalta siihen asti, kun oppilas täyttää 18 vuotta. Oikeus ei olisi automaattinen, vaan opetuksen järjestäjällä tulee olla mahdollisuus käyttää harkintaa. Kunnille ei tule määrätä

järjestämisvelvoitetta. Kun arvioidaan, mikä olisi oppivelvolliselle sopivin paikka suorittaa oppivelvollisuus loppuun, tulee harkinnassa etusijalla olla oppilaan etu. Nykyisellään aikuisten perusopetuksessa ei ole saatavissa yhtä kattavia tukitoimia kuin lasten perusopetuksessa.

13 § Oppivelvollisen eronneeksi katsominen

Teknisluonteinen korjaus on kannatettava.

15 § Opiskelupaikan osoittaminen

Esitettyihin muutoksiin liittyen opiskelupaikan osoittamista todetaan, että vaativaan erityiseen tukeen oikeutettujen opiskelijoiden opiskelupaikkoja tulee olla riittävästi.

23 § Tietojensaanti

Esityksen mukaan perusopetuksen järjestäjän tulee toimittaa uudelle koulutuksen järjestäjälle perusopetuslain 17 §:n päätös erityisestä tuesta. Päätös sisältää salassa pidettävää tietoa. Oppilaan siirtyessä pois perusopetuksesta on tärkeää, että oppilaan opetuksen järjestämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot voidaan toimittaa koulutuksen järjestäjän salassapitosäännösten estämättä ja saada oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot opiskelijahuoltotyöhön osallistuvilta. Emme pidä kuitenkaan perusteltuna perusopetuksen aikana tehdyn erityisen tuen päätöksen pohjalta tehtävää selvitystä ja arviointia esitettyssä muodossaan. Tietoja luovuttavan koulutuksen järjestäjän tulee arvioida, mitkä tiedot se katsoo tarpeellisiksi.

PERUSOPETUSLAKI

46 § Aikuisten perusopetus

Jos opinnot keskeytetään toistaiseksi, katsotaan opiskelija samalla eronneeksi. Muutos on perusteltu.

LUKIOLAKI

24 § Opiskelijan eronneeksi katsominen

Käsitteistön yhtenäistäminen on kannatettavaa. Opiskeluoikeuden päättymisen sijaan käytettäisiin käsitettä eronneeksi katsominen.

Antti Ikonen
puheenjohtaja
Suomen Rehtorit ry